

การศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวจินตนา หัวใจเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-560-4

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF TRENDS IN BASIC EDUCATION QUALITY
DEVELOPMENT OF SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Jintana Huajaipetch

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Foundations of Education

Department of Foundations of Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

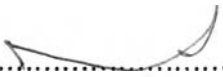
ISBN 974-334-560-4

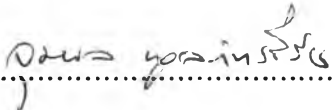
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวจินตนา หัวใจเพชร
ภาควิชา สารัตถศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน

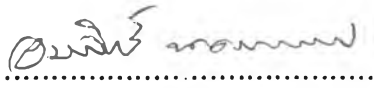
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพวรรณ เลชะวนิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อมรวิชัย นาครทรรพ)

จินตนา หัวใจเพชร : การศึกษา แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

(A STUDY OF TRENDS IN BASIC EDUCATION QUALITY DEVELOPMENT OF
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION)

อ.ที่ปรึกษา: ผศ. ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน , 332 หน้า. ISBN 974-334-560-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในอนาคต เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม นำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวโน้มของการพัฒนากรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า มีการพัฒนาทางสังคมเป็นสังคมบริโภคนิยม มีการแข่งขันสูง และมีการพัฒนาทางด้าน เทคโนโลยี และการสื่อสาร
2. แนวโน้มแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า ปรึษาการศึกษา คือ การศึกษาเพื่อการพัฒนาปัญญา รู้คุณค่า และตัวตนผู้เรียน
3. แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า ลักษณะของหลักสูตร เน้นคุณธรรม ความรัก ความสุขในการเรียน
4. แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า คือ การเรียนปนเล่น เน้นกิจกรรมสร้างสรรค์
5. แนวโน้มของการพัฒนาวิชาชีพครูในสองทศวรรษหน้าคือการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และมีการอบรมให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
6. แนวโน้มการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า คือ มีการกระจายอำนาจการบริหารให้สถานศึกษา

ภาควิชา.....สารัตถศึกษา.....
สาขาวิชา.....พื้นฐานการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970284027: MAJOR FOUNDATIONS OF EDUCATION

KEY WORD: TRENDS / BASIC EDUCATION / QUALITY DEVELOPMENT

BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

JINTANA HUAJAIPETCH: A STUDY OF TRENDS IN BASIC EDUCATION QUALITY DEVELOPMENT OF SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS DAVISOR: ASST. PROF. DR. CHUMPOL POOLPATARACHEWIN. 332 pp. ISBN 974-334-560-4

The purpose of this research was to study the trends in basic education quality development of schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration. Document analyses, interviewing, and questionnaires were used. Arithmetic mean as well as standard deviation were employed. The results showed that:

1.The development trend of Bangkok in the next two decades is towards consumerism, high competition, and advancement in technology and communication.

2.The trend of thoughts regarding the development of quality of education in Bangkok in the next two decades lies in the educational philosophy focusing on intellectual development and realization of value and individual self.

3.The trend of basic education curriculum development in the next two decades is on ethics, love, and happiness in learning.

4.The trend of quality development on teaching learning process of schools under the jurisdiction of Bangkok metropolitan Administration in the next two decades is learning by playing and creative activities.

5.The trend of the development of the teaching profession in the next two decades lies in the teaching profession licence and the training for positive attitude towards teaching profession.

6.The trend of the development of the educational administration system of Bangkok in the next two decades is decentralization.

ภาควิชา ...สารัตถศึกษา.....

สาขาวิชา.....พื้นฐานการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิตร..... *Dr. H.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Dr. Chumpol Poolpatarachewin*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ควบคุมการวิจัย ผศ. ดร. ทิพวรรณ เลขะวณิช ดร. อมรวิชัย นาครทรรพ และ ดร. ชื่นชนก โควินท์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น และให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาให้คำสัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยทุกท่าน

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเพื่อนครูโรงเรียนวัดสามง่าม ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อ และคอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ แมว เซอร์ เบิ้ล พต พิท พี่แต พี่ฝน พี่คม พี่พัช พี่สุ เกด พี่ เพื่อน และน้องผู้คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วม ในการช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ทุกประการ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนด้านการเงิน และให้กำลังใจในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

จินตนา หัวใจเพชร

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา.....	12
2.2 องค์ประกอบที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ.....	14
2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการเรียนการสอน.....	18
2.4 การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	21
2.5 มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา.....	31
2.6 แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา.....	38
2.7 การปฏิรูปการศึกษาในต่างประเทศ.....	40
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	66
3.2 ประชากร.....	66
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	129
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	133
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	139
รายการอ้างอิง.....	140
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	149
ภาคผนวก ข.....	151
ภาคผนวก ค.....	153
ภาคผนวก ง.....	181
ภาคผนวก จ.....	202
ภาคผนวก ฉ.....	328
ประวัติผู้วิจัย.....	332

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูล.....	73
2 แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้ให้ข้อมูล.....	77
3 แสดงการสรุปแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ.....	92
4 แสดงการแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง	93
5 แสดงแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	94
6 แสดงแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร.....	95
7 แสดงแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานคร.....	96
8 แสดงแนวโน้มการพัฒนาอาชีพครูของกรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า.....	97
9 แสดงแนวโน้มพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ในสองทศวรรษหน้า.....	98
10 แสดงผลการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ ในสองทศวรรษหน้า.....	101
11 แสดงผลการวิเคราะห์แนวความคิดพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ในสองทศวรรษหน้า.....	105
12 แสดงผลการวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กรุงเทพมหานครในสองทศวรรษหน้า.....	110
13 แสดงผลการวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานคร ในสองทศวรรษหน้า.....	116
14 แสดงผลการวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาอาชีพครูของกรุงเทพมหานคร ในสองทศวรรษหน้า.....	121
15 แสดงผลการวิเคราะห์แนวโน้มพัฒนาระบบบริหารของกรุงเทพมหานคร ในสองทศวรรษหน้า.....	126

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิที่	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	15
2 คุณภาพการประถมศึกษา.....	15
3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	16
4 วิสัยทัศน์การศึกษา.....	26
5 วิสัยทัศน์การศึกษากรุงเทพมหานคร.....	27
6 พันธกิจของสำนักการศึกษา.....	28
7 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษากับการประกันคุณภาพ.....	36
8 สรุปความสัมพันธ์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา.....	38